

zaaknummer 2010 T 145

datum 14 november 2011

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen

tegen:

(wijlen) **[naam]**,

geboren op [datum], overleden (exacte datum niet bekend),

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

tijdens zijn leven tot priester gewijd op [datum] en lid van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus.

1. De procedure

Het klaagschrift, met bijlagen, d.d. 24 december 2010 is bij Meldpunt voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk, rechtsopvolger van het bureau van Hulp en Recht (hierna: Meldpunt), ontvangen. Op 13 januari 2011 is voorts nog een brief van mr. Bomers, juridisch adviseur van klager, ontvangen. Op 7 maart 2011 is bij het Meldpunt een verweerschrift ingekomen, opgemaakt door mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg. Op 4 april 2011 en op 30 september 2011 zijn nog een tweetal brieven (deels met bijlagen) van mr. Bomers ontvangen.

Op 3 oktober 2011 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onderaan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen met zijn echtgenote en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Bomers. Namens aangeklaagde is verschenen [naam], provinciaal overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus, bijgestaan door mr. Baetens. Ter zitting heeft [provinciaal overste] correspondentie uit de jaren 1965-1969 overgelegd. Hiervan zijn door de griffier na afloop van de zitting kopieën gemaakt, waarna deze zijn overhandigd aan klager en zijn juridisch adviseur. Door klager is ter zitting nog een eigen gedicht uit 1972 overgelegd.

2. De klacht

2.1. Op [dag] [maand] 1964 werd klager op basis van een uitspraak van de kinderrechter in het internaat [naam] in [plaats] ([plaats]) geplaatst, om daar de verzorging, opvoeding en aandacht te krijgen die in zijn gezinssituatie ontbrak. Hij is in [internaat] gebleven tot 1971. De jongens in [internaat] werden toevertrouwd aan de zorg van de leden van de Congregatie van de priesters van het Heilig Hart van Jezus.

Klager zong in het jongenskoor. De dirigent van dit koor gaf ook godsdienstles op de LTS. Klager zag hem drie keer per week. De naam van de dirigent was aanvankelijk niet bekend. Op een later moment is klager er achter gekomen dat het gaat om [naam], aangeklaagde.

Klager is in 1965 of 1966 seksueel misbruikt door aangeklaagde. Hij was toen twaalf of dertien jaar oud. Na afloop van een repetitie vroeg aangeklaagde aan klager of hij even wilde meelopen naar zijn kamer, daar hij wilde controleren hoe het met de baard in de keel zat. In zijn kamer vroeg hij aan klager of hij zijn broek wilde openmaken. Eerst streefde hij de penis van klager en daarna nam hij deze in zijn mond. Klager begreep er helemaal niets van en kon het voorval op geen enkele wijze plaatsen. Hij kan zich herinneren dat aangeklaagde steeds wilder werd en dat aangeklaagde uitdrukkelijk vroeg aan klager om er met niemand over te praten. Klager was er van overtuigd dat als hij dat wel zou doen, hij absoluut niet geloofd zou worden en de situatie voor hem alleen maar slechter zou worden.

Klager is ook herhaalde malen slachtoffer geweest van lichamelijke mishandeling door verschillende andere broeders, fraters en medewerkers binnen de organisatie van [internaat]. Hierdoor heeft klager ernstig lichamenlijk letsel opgelopen en is hij verschillende keren in het ziekenhuis terechtgekomen.

Door het liefdeloze regime en het ontbreken van een mogelijkheid om zich aan het internaatleven te onttrekken, heeft klager jarenlang moeten leven met de angst dat hij opnieuw seksueel zou worden misbruikt en lichamenlijk zou worden mishandeld.

2.2 Het seksuele misbruik en de fysieke mishandeling in [internaat] hebben het leven van klager verwoest. Het heeft er toe geleid dat hij vanaf zijn jongste jaren een elementair gevoel van veiligheid en van vertrouwen in de medemens heeft moeten missen. Hij werd in [internaat] nog slechter behandeld dan thuis. Een (normale) jeugd heeft hij daar niet gehad, liefde ontbrak volledig.

Twee jaar na het verlaten van het internaat is klager getrouwd. Hij heeft pas twaalf jaren na zijn huwelijk een zoon gekregen. Nog steeds ondervindt hij in seksueel opzicht nadelige gevolgen van de omschreven gebeurtenis.

Om het verleden zoveel mogelijk te vergeten heeft hij al zijn tijd en energie in opleiding en werk gestoken. Ondanks deze afleiding had hij te maken met diverse psychische en fysieke verschijnselen die passen bij een post traumatisch stress syndroom. Voor deze klachten is hij van mei 1990 tot november 1993 in behandeling geweest bij psychiater [naam]. De klachten hebben uiteindelijk geleid tot arbeidsongeschiktheid.

In 2004 is klager gescheiden. Hij heeft driemaal geprobeerd een einde aan zijn leven te maken. In 2007 namen de mentale en fysieke klachten opnieuw toe en heeft hij weer psychiatrische hulp gezocht bij [psychiater]. Zij heeft hem opnieuw behandeld.

Begin 2008 is klager, op 55-jarige leeftijd, voor de tweede keer arbeidsongeschikt verklaard, dit maal definitief. Het was het definitieve einde van zijn loopbaan en carrière. De arbeidsongeschiktheid, die in een direct causaal verband staat met het genoemde seksuele misbruik en daarnaast ook met de lichamelijke mishandeling, betekent dat klager een aanzienlijk inkomstenverlies heeft geleden, lijdt en nog zal lijden. Momenteel geniet hij een WAO-uitkering. De schade van klager is berekend door een specialist in aansprakelijkheid en (letsel)schade.

De traumatische ervaringen uit het verleden hebben er toe geleid dat klager te maken heeft met (onder meer) ernstige psychosomatische klachten. Ongeveer een jaar geleden is hij in een rolstoel beland. De worsteling met het verleden manifesteert zich daarnaast in diverse andere opzichten. Zo wordt hij 's nachts nog steeds regelmatig schreeuwend wakker.

Klager heeft jarenlang met niemand over het seksueel misbruik kunnen praten, noch met zijn eerste vrouw, noch met zijn huidige vrouw en aanvankelijk zelfs niet met de psychiater. Een jaar geleden, toen de berichtgeving over seksueel misbruik binnen de RK Kerk op gang kwam, heeft hij voor het eerst over zijn situatie gesproken met zijn huidige vrouw. Kort daarna heeft hij er ook over gesproken met zijn zus en zijn beste vrienden.

Klager heeft verschillende malen gesproken met [provinciaal overste]. Daarna is er ook nog diverse malen telefonisch contact met hem geweest. Er is met hem gesproken over een schadevergoeding.

2.3 Het doel van het klaagschrift is tweeledig. Allereerst wenst klager in zijn recht te worden hersteld door middel van erkenning van het hem aangedane leed en excuses van de zijde van de Congregatie. Voorts is het doel van klager, conform de afspraak met [provinciaal overste], om via deze klachtprocedure te komen tot de vaststelling van een bedrag aan schadevergoeding. Klager verwijst hierbij naar de shadeberekening die als bijlage bij het klaagschrift is overgelegd.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Mr. Baetens heeft in zijn verweerschrift gesteld dat de provinciaal overste meerdere bronnen heeft geraadpleegd.

Eén van de wezenlijke problemen die aan het klaagschrift kleefden, was dat hij niet meer met zekerheid de naam van de aangeklaagde wist en de Congregatie die naam ook niet heeft kunnen terugvinden in de archieven. Onderzoek naar de toenmalige godsdienstleraar bracht de naam van [aangeklaagde] naar voren. [aangeklaagde] was echter blijkens archiefstukken al in 1964 vertrokken uit [plaats], terwijl klager heeft aangegeven in het jaar 1965/1965 door hem te zijn misbruikt.

De provinciaal overste heeft inderdaad met klager gesproken. De provinciaal overste heeft de klacht van klager steeds serieus genomen. Door de aanwezigheid van meerdere klachten van seksueel misbruik in [internaat], zij het tegen kennelijk andere personen gericht, zijn er zeker attentiesignalen dat er destijds incidenteel mogelijk sprake is geweest van handelingen die als seksueel misbruik geduid kunnen worden. In het kader van het pastoraal gesprek dat de provinciaal overste met klager heeft gehad, wordt uitgegaan van de geloofwaardigheid van de verklaring van klager, maar zulks betekent zeker nog geen juridische erkenning van aansprakelijkheid. Voorts heeft de Klachtencommissie niet de bevoegdheid om over een schadevergoeding te oordelen.

De provinciaal overste is en blijft ten volle bereid om oprechte spijt te betuigen namens de Provincie aan een ieder, die door één van de leden van de Congregatie seksueel is misbruikt. Er zijn geen aanwijzingen dat klager niet oprecht zou zijn in zijn beleving van het door hem gestelde. Anderzijds zijn er geen objectieve aanwijzingen gevonden die het door klager gestelde kunnen bevestigen of ontkrachten. Een klacht kan nimmer louter op grond van de verklaring van de klager zelf gegrond geacht worden. Eén en ander leidt tot de conclusie dat vooralsnog wordt gemeend dat de klacht van klager als ongegrond moet worden beoordeeld, voor zover er geen nadere feiten of omstandigheden door klager worden aangevoerd, die mogelijk ondersteuning kunnen bieden aan zijn klacht.

Mr. Baetens heeft nog opgemerkt dat in het verweerschrift niet is ingegaan op het relaas van klager voor zover dat ziet op het verwijt van fysieke mishandeling, daar de procedure bij het Meldpunt voor seksueel misbruik in de R.K Kerk uitsluitend bestemd is voor klachten wegens gepleegd seksueel misbruik.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Nu de Procedure uitsluitend bestemd is voor klachten wegens gepleegd *seksueel misbruik* binnen de Katholieke Kerk in Nederland, kan de Klachtencommissie geen oordeel geven noch een advies uitbrengen over verwijten van fysieke mishandeling of van andere feiten dan seksueel misbruik. Voor zover de klacht van klager ziet op de fysieke mishandeling van klager zal daarop derhalve niet worden ingegaan door de Klachtencommissie, daar dat niet tot haar bevoegdheid behoort.

Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidsituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde gebeurtenis moet worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijfenvertig jaar verstreken sedert het feit dat klager aangeklaagde verwijt zich heeft afgespeeld. Mede door het overlijden van aangeklaagde is dit feit niet meer in detail te onderzoeken. In eerste instantie was de naam van aangeklaagde onbekend. Uiteindelijk is na enig onderzoek de naam van aangeklaagde wel bekend geworden. (klager heeft aangeklaagde ook herkend van een foto als degene die hem misbruikt had.) Voorts bleek uit de archieven dat aangeklaagde sinds 1964 niet meer werkzaam was in [plaats].

Voor de Klachtencommissie is toch aannemelijk geworden dat de gebeurtenis die klager schetst heeft plaatsgevonden. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, niet alleen door de wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld, maar ook door hetgeen naar voren is gekomen in de bij het klaagschrift gevoegde verklaringen van [naam] (psychiater) d.d. 14 november 2010 en [naam] d.d. 23 september 2011. De Klachtencommissie acht de inhoud van beide verklaringen dienstig als steunbewijs voor de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde. Vast staat dat de behandeling van klager door de psychiater heeft plaatsgevonden ruim voordat het seksueel misbruik binnen de RK Kerk vol in de media aandacht kreeg. Daarnaast wil de Klachtencommissie niet uitsluiten, ook gelet op de inhoud van de brief van aangeklaagde zelf d.d. 12 december 1965, dat aangeklaagde na zijn vertrek in 1964 toch nog regelmatig in [plaats] kwam, ook al was dat dan niet meer in zijn officiële hoedanigheid als dirigent van het jongenskoor. Ook uit verdere door de provinciaal overste overgelegde correspondentie komt duidelijk naar voren dat aangeklaagde graag in [plaats] kwam.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag als dirigent van het jongenskoor hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik pas twaalf/dertien jaar oud.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De Klachtencommissie zal de Congregatie adviseren de klacht van klager gegrond te verklaren. De BAC verwacht dat de daarin gelegen erkenning van het misbruik belangrijk zal bijdragen aan de verwerking van een en ander door klager. De Klachtencommissie is op grond van hetgeen in de stukken naar voren is gekomen alsmede op grond van hetgeen ter zitting is verhandeld van oordeel dat het buiten kijf staat dat het seksueel misbruik invloed heeft gehad op de ontwikkeling van klager en dat dit gevolgen heeft gehad in zijn verdere leven, maar de Klachtencommissie acht zich niet in staat een

uitspraak te doen over de causaliteit tussen het seksuele misbruik en de precieze omvang van de gevolgen ervan.

4.6 Over het verzoek van klager om financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een grondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal een nog op te richten Compensatiecommissie zich buigen over het bedrag van een mogelijke vergoeding.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 14 november 2011 door: mr. B.F. de Poorter, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem. en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Mr. De Poorter
Voorzitter

Op grond van art. 16.4 van de Regeling wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Regeling stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Regeling geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Regeling ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.